

SVENSK MUSIKTIDNING.

I hvarje nummer ett à två nya och
företredesvis lätta musikstycken
för piano eller sång.

Utgifvare: **ALFRED LUNDGREN.**

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTR.-ARTIFERLAG 1880.

Porträtt i hvar eller hvarannat
nummer.

Innehåll: Musikstycken: Serenad af Joh. Lindegren; I aftenens stillhet af Aug. Lundh; Sorg i rosenrödt; Mazurka. — Text: Gustaf Mankell, †. — Melodi och harmoni af J. L. (forts.). — Musik och Teater. — Från utlandet. — Bardalek. — Genmäle. — Tartinis trollfiol.

Serenad.

Allegretto.

Joh. Lindegren.

cantabile.

PIANO.

I Aftonens stillhet.

Melodi för Piano.

*Andante.**il canto portando.*

L. Aug. Lundh.

p *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* *

mf *Ped.* * *Ped.* * *f* *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* *

Ped. * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* *

p *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* *

Ped. * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* *

cresc. *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* *

First system of musical notation. The treble clef staff features a melodic line with a trill marked '8va' and a descending scale. The bass clef staff provides a harmonic accompaniment. Pedal points are indicated by 'Ped.' and asterisks. The system begins with a forte 'f' dynamic.

Second system of musical notation. The treble clef staff continues the melodic line with sustained notes. The bass clef staff features a rhythmic accompaniment of eighth notes. Pedal points are marked with 'Ped.' and asterisks.

Third system of musical notation. The treble clef staff includes a trill marked '8va'. The bass clef staff continues the accompaniment. Pedal points are marked with 'Ped.' and asterisks.

Fourth system of musical notation. The treble clef staff features a melodic line with some trills. The bass clef staff continues the accompaniment. Pedal points are marked with 'Ped.' and asterisks.

Fifth system of musical notation. The treble clef staff includes a trill marked '8va' and a descending scale. The bass clef staff features a melodic line with a trill marked '8va'. The system concludes with a forte 'ff' dynamic and a piano 'p' dynamic. Fingerings are indicated by numbers 1-5.

Små Lätta Pianostycken.

II. Sorg i rosenrödt.

*Tempo di marcia funebre.**Joh. Lindegren.*

PIANO.

p *mf* *f risoluto.* *Fine.* *D. C. al Fine.*

III. Mazurka.

PIANO.

graziosamente. *p* *ten.* *f* *ten.* *ten.* *ten.* *Fine.* *D. C. dal segno al Fine senza replica.*

Ofvanstående lilla mazurka har Necken fått sig tillsänd från en liten musikelev i landsorten, som komponerat densamma efter några få timmars studier i harmoni.

GUSTAF MANKELL.

är icke mer. Hans kärvännliga blick har slocknat. S:t Jakobs orgel ljuder ej mera under hans fingrar. I den musik-akademiska vän- och ungdomskretsen har uppstått ett tomrum. Vid hans öppnade graf stå sörjande en hängifven maka, talrika vänner till hans person och ädla konst, hvaribland ett helt släkte utaf honom danade orgelspelare, af hvilka de fleste säkert sent skola förgäta detta soliga anlete, denna originella, af en säregen brytning karakteriserade talton, detta för oss så kärvordna "ja" i stället för ju; denna med så vänliga smekningar meddelade undervisning, stundom interfolierad af muntrande anekdoter om någon skicklig eller oskicklig orgelbyggare, om någon groft okunnig orgelspelare, om någon löjligt tafatt orgelstämmare, ej sällan med thy åtföljande härmning af pipornas läten; — huruledes *motrörelse* (motus contrarius) försinligades medelst hopdragning af elevens oknäppta rock, och stämmornas korsning liknades vid Karlbergskanalens krökningar, hurusom nödvändigheten af manualfärdighet antyddes genom en lindrig åtsärryckning af elevens fingrar o. s. v. Allt detta och mera dertill lära nog alla de sent glömma, för hvilka det blifvit ett kärt ungdomsminne. Visserligen erinra vi oss äfvenledes att han stundom kunde bli lite otålig. När en elev omöjligen tycktes kunna reda sig, icke förmådde "ta efter" en dikterad "gång", så fick han vanligen höra och veta att han "ja hade naturen emot sig" — aj, aj, aj! p i pedalen; men denna störda harmoni var vanligen återvunnen i samma ögonblick som den musikaliska.

Gustaf Mankell var af naturen begåfvad med godt musiköra; hans tonsinne var något vekt för orgelspelets allt uppfordrande väldighet. I melodiskt afseende tycktes han stå under Mozarts, i harmoniskt under Ludvig Spohrs inflytande. Ad. Hesse var hans älsklingskomponist, men äfven en Lemmens' pianomässiga orgelsaker vunno hans erkännande; Seb. Bach blef hvarken han eller hans skola någonsin fullt mäktig, ty dertill fattades denna fulländade pedalteknik, hvarförutan ingen Bachspelare är tänkbar. Men han hade en ganska smidig manualteknik.

Långt mera musikalisk än brodern Abraham, saknade han dennes literära fallenhet. Flitig komponist för sitt instrument, har Gustaf Mankell utgifvit en hel mängd orgelsaker, hvaribland en liten *fuga* i H-moll som har konstvärde, en *koncertallegro* i Ess-dur, hvilken låter höra sig o. s. v.

Professor Gustaf Mankell föddes den 20 Maj 1812 i Christiansfeld i Holstein; kom år 1836 till Stockholm, hvarest han samma år blef anställd som organist vid Jakobs kyrka; sedan 1854 lärare i orgelspelning vid Kongl. musikaliska akademien; afled den 23 Mars 1880. Han var riddare af Kongl. Vasa orden. — Från hyfvelbänken hade han arbetat sig upp till professorskatedern.

Melodi och harmoni.

Studie af J. L.

(Forts. fr. N:o 6.)

Mycket, rätt mycket har äfvenledes på vårt språk blifvit talat och skrivet i det ämne som här skall sysselsätta oss. En bland de första och derhos flitigaste musikaliska skriftställare i Sverige var som bekant *Abraham Mankell*, hvars lättlästa, pikanta och underhållande framställningsätt vid tiden för hans första framträdande just var egnadt att tillförsäkra honom en talrik läsarekrets äfvensåväl som yttre utmärkelser. Som estetiker och historie-skrifvare torde objektivitet i åskådningen, oväld i omdömet neppeligen i någon väsentligare grad kunna tillerkännas honom, lika litet som en på djupet gående uppfattning af och inträngande i ämnet, hvarförutan dock den sanning, som skulle framhållas, den skönhet, som skulle belysas ju aldrig genom eller förmedelst skriftstäl-laren lärer komma till heders. Hans ej ringa förtjenst, att beslutsamt hafva gripit sig an med bearbetningen af ett hos oss förut skäligen vanskökt fält, att hafva bibragt en hel generation nytt kunskapsmateriel, nytt intresse, att hafva väckt den musikliterära läslusten och såsom flitig, intresserad kompilator sökt tillfredsställa henne: denna hans förtjenst skall dock alltid orubbadt kvarstå. Hans såsom egna uttalade åsikter kunna, för så vidt de afse t. ex. Svenska folkvisan, hvilken han omhuldar, eller Bellmanssången, den han förstår att uppskatta, eller Haydn och Mozart, som han beundrar, visst ej fränkännas positivt värde. Men för öfrigt synes verkligen tonkonstens djupt liggande, ädlare intressen vara för honom en bok med sju insegel: han hvarken kan eller vill uppbyta dem; han anser det icke ens löna mödan. Harmonien bör enligt honom hufvudsakligen vara till för att beledsaga en *hjärtlig* (i öfverstämmen liggande?) melodi; tematiskt arbete har i honom ingen egentlig vän; han brännmärker kontrapunktisterne, föga beaktande att jemväl Haydn och Mozart voro grundligt utbildade sådana, samt att hvarje duglig tonsättare nödvändigt måste vara det. Han fränkänner den musikaliska menskligheten i allmänhet förmågan att uppfatta och förnjöjas af en musiksats med kantabla, obligata stämmor, samt uttalar sig uppenbarligen *emot* den polyfona riktningens mest framstående representanter. Sjelf organist, hatade han hjertinnerligen orgelfugan. Sjelf ledamot af musikaliska akademien, lade han just an på att nivel-lera, hvad honom i sådan egenskap hade ålegat att konservera, rekommendera och omhulda. Icke en Seb. Bachs känslodigra temata och tonsatser, de måtte nu vara så vackra att de knnde, som man säger, röra stenar, förmådde beveka denne kyrkomusikens nye hjelte. Han kunde visserligen beundra "fugsmeden" Bach, men icke sympatisera med den odödliga passionssångaren, den spirituella och hänförande orgelkomponisten. Om Beethoven skall han hafva yttrat det omdömet, att den enklaste folkvisa innehölle mera musik än hela Nionde symfonien. Uppfordrad att i sin Musikens historia

uttala sig öfver de antika tonarterna, gjorde han det på sitt kända, raska manér, på ett lättvindigt, att icke säga lättsinnigt sätt, utan att ens härför anse sig *behöfva* besitta erforderlig sakkännedom, men genom hvilket legera affärdande säkerligen bidrogs till alstrandet af den förnäma likgiltighet, ja kalla öfersittareton, som i sagde ämne tidtals hos oss förnummits. Hans stil ter sig redan genom de rikliga, sporradiskt strödda fetstilsbeteckningarne, som en formlig propaganda — lika energiskt bedrifven som den vid kantors- eller organistval i hufvudstaden nu mera brukliga.

Konstnären skapar stundom nästan ögonblickligen. Men likasom det gifves stjernor i verldsrymden så aflägsna, att icke ännu deras ljus på billiontals år hunnit framtränga till vår jord; likaså fordras det *tid* för tonsnillet mästerverk att med sitt ljus, sin värme sprida sig utöfver nationerna samt ingjuta sig i folkmedvetandet. Denna skönhetens sig långsamt höjande sol, som redan spridt sina strålar öfver våra ängder, heter på tonspråket än Mozart eller Haydn, än Bach eller Händel, än Palestrina, än Beethoven, Mendelsohn, Schumann, än Lindblad, Norman o. s. v. Ingen bör taga pennan i hand för att skriva om musik, som ej höjt sig öfver den dilettantiska ståndpunkten, som ej är mäktig af en lifligare hänförelse, som ej känner och erkänner det sublimas tillvaro och berättigande i tonkonsten, som ej fordrar djup i förening med klarhet, och klarhet i förening med djup, utan riskerar bli solblind vid det skönas första framträngande strålglimt; som löper med limstången i omogna nyhetsmakares tjenst, som ej maktar framhålla det till ämnet hörande för alla tider väsentliga och allmängiltiga. Allt eftersom släktena hunnit mogna för och intagas af skönhetens makt, kräfvade med rätta allt mera fullgoda kvalifikation hos dessa ordets stridsmän, hvilka gått att kämpa under hennes banér.

Wilhelm Baucks författareskede kännetecknas af ett uppmärksamt aktgäfvande på samtliga de förnämsta kända företeelser, hvilka falla inom dess domvärjo, samt ett aktsamt och taktfullt bedömande af dem. Här vinnes man på öfvertygelsens väg, och ingen kan heller klaga öfver att nödgas se någon af sina älsklingskomponister neddragne från sin anhöriga plats. Om också hans historiska verk icke äro någon till nya bragder uppeldande Iliad; om hans måttfullt lugna musikaliska begåfning ej gaf anledning till uttalande af några Eliasdomar, några nya blixtrande sanningar, så sluter sig dock städse hans framställning troget och upprigtigt till ämnet, hvadan också en rikare välsignelse och båtnad af hans verksamhet ej heller kan sägas hafva uteblifvit.

Redan för längesedan hade *Erik Drake* utgifvit sin *Harmonilära*, ett verk, som ovedersägligen haft stort inflytande på den svenska musikbildningen, och hvarest särskildt framställningen af ackordläran måste lofordas såsom för sin tid särdeles utmärkt.

(Forts.)

Musik och Teater.

Vid randen af den öfver sina bräddar stigande musikaliska vårfloren ständar musikrecensentens låga hydda, hotad med formlig öfversvämning. Ingen graf kan någonsin vara ljufvigare än den i en öfversvallande skönhets yppiga sköte. Dock önskar han sig naturligtvis så pass andfrist, att han i några få penndrag må hinna afteckna hvad mest hans öga (och öra) rör.

Denna flods hufvudbädd, å hvars yta ädelt framgunga sångens hvita svanor, utgöres af vår nationalteaters rika såväl vokala som instrumentala resurser. Biflödena äro många, såsom direktör *Stolpes* *matiné*, madame *Viardot's* *matiné* m. fl. i oändlighet. Isstyckena som den jublande för i triumf, äro artist-fordringsägares kalla hjertan, som genom hopp om liqid bragts i upptiningstillstånd; laxarne, som gå mot strömmen, skuttande uppför vattenfallen, äro dessa djerfva försök, att bjuda den stora publiken på musik, hvilken står öfver den vanliga tjing-la-la-nivån; de på sina störra skratande skatorna äro den "elaka" kritiken; skummet, som vågsvallet strör kring stränderna, föreställer uppsagda korister; bortspolad byggnadsbråte, skingrade fördomar: — ack! en hel drömbok, om ni så behagar.

Men, för att återgå till alvaret, låtom oss med några ord först yttermera omnämna

Verdis Aïda

å Kongl. lyriska scenen.

(III.)

Ingenting synes vara egnadt att ändra vår om detta stycke gynnsamt uttalade mening. Ett bevis bland andra för verkets förtjenst är den omständigheten, att de utförande alltifrån första representationen, såväl solister, som kör och orkester (den väl representerade baletten icke ens undantagen) känt sig så inne i sitt esse, att den behagliga lätthet, hvarmed nästan alla svårigheter öfvervunnits, väl icke kunnat undgå att angenämt beröra den särdeles intresserade salongen. Sådana operor pläga också gemenligen upplefva de flesta representationer, uti hvilka, med förutsatt verkligt konstvärde, intet kantigt obehag, ens i det tekniska, framträder och stämmer till olust.

Sålunda har hr Arnoldson med varm hängifvenhet kunnat egna sig åt framställningen och tolkningen af *Radames*, samt af denna roll ytterligare skapat en lyrisk-dramatisk älsklingsstyp af skär glans. Fröken Ek, som i *Aidas* roll endast en gång alternerande ersatts af fröken Grabow, tyckes, ehuru icke så ynnestfullt omhuldad af publiken som den sednare, åtminstone beträffande röstresurser väl kunna mäta sig med henne. Vår ursprungliga *Amneris* är fröken Niehoff, hvilken häri vunnit ett för sin stämma, särdeles dess djupare, om en Zelia Trebelli erinrande toner, mycket tacksamt parti, det hon segrande genomför. Alternerande och ej utan framgång har fröken Ås några aftnar utfört samma roll. Hr Lundqvists klanggoda stämma har gjort sig gällande, t. ex. i andra aktens final, då

han, den fångne etioper-fursten, i en gripande melodi erinrar sin domare, den egyptiske konungen, om lyckans obeständighet. Denna Faraoroll åter har omvexlande innehafts af hr Willman och hr Strömberg. Gerna lär väl denne senare, såsom varande visserligen äfven han, röstbegåfvad, erkänna sig ha mycket att lära af den förre. Öfvestepresten har äfvenledes alternerande representerats af hr Lange och hr Håkansson.

Direktör G. Stolpes *matiné*. Återigen en sträfsamt kämpande svensk kompositionstalang lemnad åt sitt öde. Konventionalismen kräfver friska offer. Ty hvad uppmuntran och understöd har väl det goda gryet hos nu ifrågavarande redan mognade man fått röna? Intet. Att detta förhållande ofördelaktigt måst inverka på hans tonalster är tydligt. Dessa, ehuru väl förtjenstfulla i harmoniskt hänseende, röja dock ej alltid denna uppåtskådande trosblick, som söker och finner idealet, koncentrerande dess skönhetsglimtar i brännpunkten af plastiskt lugna former; ty fruktan att varda förbisedd skapar ett evigt, beständigt jägtande, och denna fruktan är tyvärr ibland oss gemenligen endast, alltför välgrundad. Dock, den fåtaligt församlade publiken klappade ju flitigt händerna, och detta var ju alltid för *matiné*gifvaren en skön tröst.

Ännu fåtaligare besökt var *Madame Viardot's* *vokal- och orkestermatiné* i musikaliska akademien.

En distinguerad, ännu helt ung fransyska framstår, *sjelf* dirigerande ett intressant program af idel egna kompositioner: och ändå ingen stormlöpning efter biljetter. Förundransvärdt! För sängerskor äro vi nu färdiga att gå i döden, förmedelst i köerna förvärfvade lungkatarrer. Men bah! en som *komponerar*! Bli hemma! dröj nere vid jorden! var "praktisk"! att man icke tilläfventyrs må bringas till betänksamma funderingar öfver huruledes det i *sjelfva* verket står till med ert sunda förnuft.

Hos Madame Viardot hafva vi att erkänna en normal musikalisk begåfning, om ock en icke lika normal utveckling. Hon har ej bannlyst melodien, naturligheten, utan bygger väsentligen på dem såsom grund. Hennes framgång i rent konstnärligt hänseende kan kallas betydande, helst hon egde sådana exekutiva krafter till sitt förfogande som Meisnerska kapellet, operakören, o. s. v.

Skapelsen af *Haydn* gafs Långfredagen på öfligt sätt.

6:te *Populära symfonikonserterna* å Kongl. stora teatern Påskdagen inleddes med abbé Voglers *Symfoni* (La Scala), en något gammalmodig komposition. Vidare föres kommo dansstycken ur op. *Feramors* af A. Rubinstein, samt slutligen *Amollsymfoni* af N. W. Gade, i hvilket arbete kontrapunktisten, särdeles i finalen, saknades. För sina ackordliga mjukheter applåderades hon emellertid.

Från utlandet.

Till det af staden Paris utfästa priset af 10,000 frs för den bästa sinfoni med kör hafva 18 täflande anmält sig. De 21 prisdommarne äro i full verksamhet.

Från Kejsers etablissement i Nancy har utgått ett piano med två manualer och en pedal, hvilket slags instrument torde blifva af stor nytta för organister vid deras studier.

Lecocq är ännu alltid lika outtröttlig. Hans nyaste verk är en komisk operett "Marquisen af Windsor", hvartill texten är skriven af Meilhac och Halévy. Den är bestämd att uppföras nästkommande höst på Renaissance-Theatern i Paris.

Offenbachs nya operett "Tambourmajorens dotter" gafs i Paris den 9 Mars för hundra gången. I Wien lär exemplet komma att följas i denna månad, och Offenbach har redan anmält sin närvaro vid detta tillfälle.

Wagner-soaréer i Paris. Idéen till dessa har utgått från Madame Judith Dautier, en temligen bekant författarinna. Orkestern ersättes af två Erard-flyglar, hvilka spelas à quatre mains af fyra framstående pianister. Sångkrafterna utgöras af två tenorer, en bariton, en bas och tre damer. Dertill skall en god deklamator hålla föredrag och dymedelst gifva åhörarne begrepp om äfven sådana saker eller partier som ej komma till uppförande. Endast 100 åhörare ega tillträde till dessa soaréer. Den första egde rum den 5 Mars. På ett föredrag af Emil Marras följde den musikaliska afdelningen, bestående af Ouvertyrerna till "Rienzi" och "Flygande Holländaren" för åtta händer samt sångnummer ur den senare operan.

Ett föredrag öfver musikaliska och omusikaliska människor hölls af Dr Ludvig Schemann den 24 Mars i lilla salen i arkitekthuset i Berlin.

Kommissionsrådet Engel, egare till Krollska etablissemanget i Berlin, öfvertager *sjelf* den 1 Maj ledningen af sin teater. Till sommaroperan från den 9 Maj till 15 September äro både många och goda krafter engagerade. Gounods "Margaretha", Nikolais "Muntra fruarna i Windsor" och Meyerbeers "Robert af Normandie" äro bestämda att uppföras.

Berlinerkomponisten Albert Becker har från konungen af Sachsen, hvilken han tillägnat sin stora b-mollsmessa, fått emottaga en kostbar briljantring.

Wagner-föreningen firade den 27 Februari i Krollska etablissemanget i Berlin sin årsfest, bevisad af en ovanligt lysande samling, hvaribland äfven kejsaren med flere furstliga personer. Programmet började med förspelen till die "Meistersinger", hvarpå följde en af C. Dorn skriven prolog, samt aftonens hufvudnummer: första akten af "Walküre". Enär Wagner icke gifvit tillåtelse till scenisk framställning, måste auditoriet åtnöja sig med Nibelungen i frack.

Bayreuther-fonden belöpte sig vid slutet af fjolåret till en rund summa af 90,000 mark; med afdrag af nödiga utgifter till underhåll af festspelshuset samt tidningen Bayreuther Blätter funnos i behållning 70,000 mark.

På hofteatern i Weimar gafs den 9 Mars under kapellmästaren Müller-Hartungs ledning fjerde abonnemangskonserter; programmet innehöll: Ouvertyren till *Corsaren* af H. Berlioz, *Liebesmahl der Apostel* af Richard Wagner samt *Faustsinfonien* af Liszt med soli och kör. Huru, må man väl fråga, är ett sådant program möjligt i Weimar, då i sjelfva Berlin utförandet deraf skulle vara en ren omöjlighet?

Josefine Donat, en fjortonårig flicka, har såsom virtuos på violoncell nyligen dykt upp i Wien. Den 5 April ger hon en egen konsert i Bösendorfer-salen.

Nibelungen såsom ballett är helt visst någonting alldeles nytt. Namnet på detta koreografiska mästerverk är Sieba, Mangotti är skaparen dertill och kommunal-teatern i Triest platsen för handlingen. Hufvudpersonen är en valkyria, som förälskat sig i en dödlig och tillfölje häraf blifvit utstött af Wotan, men får sin förlorade lycksalighet ersatt genom jordiskt äktenskap.

Den lilla Mozarthyggningen på kapucinerberget i Salzburg besöktes från den 1 Augusti 1877 till den 31 December 1879 af 7,624 personer, af hvilka 5,170 inskrifvit sina namn i minnesboken, deribland 2,807 från Österrike, 1,967 från Tyskland; af de öfriga 396 äro 7 från Afrika och 1 från Java.

Henri Wieniawski är nu så vida återställd, att han troligen snart kan lemna sjukhuset, men violinen torde dock ännu länge få ligga orörd.

Sarasate återvänder i början af denna månad till Madrid för att i sitt hemland hvila ut någon tid, innan han i Maj afreser till London.

På Globe-teatern i London förberedes en engelsk bearbetning af Genées populära operett "Sjökadetten", under titel *The Naval Cadet*.

I London har ett talrikt besökt meeting egt rum under presidium af dekanen i Westminster Dr Stanley. Detsamma hade till ändamål att befrämja ett nybildadt sällskap i dess bemödanden att väcka till lif så kallade "Coffe Music Halls". I dessa skall arbetaren efter dagens mödor kunna mot billig entré vid en kopp kaffe eller thé få höra en god vokal- och instrumentalkoncert. De skola komma att bilda en skarp kontrast mot de musikhallar, der dryckenskapen och osedligheten spela en så betydande roll. Flere framstående personer, deribland lord Claud Hamilton, parlamentsledamoten mr Cowper-Temple, mr John Hulloch m. fl. tala för projektet, till hvars genomförande erfordras 10,000 pund sterling.

På Her Majestys Theatre i London har Verdis *Aida* gifvits första gången den 19 Februari och gjort stor lycka. Amerikanska sångerskan Minni Hauck innehade titelrollen.

Verdis *Aida* gafs i Paris första gången den 22 i förra månaden.

Rom. Ingen stad i världen torde kunna uppvisa ett så stort antal teatrar, som Rom. Apolloteatern rymmer 3,000 personer, Argentina 3,500, Nazionale 5,000, Politeama 4,000, Valle 1,500, Corea 2,500, Capranica 1,200, Cirque Royale 4,000, Manzoni 700, Rossini 400, Metastase 750,

Quirino 850, Sferisterio 3,000, Ripetta 2,500, Goldoni 400, San Carlo a Catinari 450, Consolazione 300, Alfieri 250 och Tiberini 200. Alltså nitton teatrar, hvare rymmas 35,500 personer. Staden räknar 260,000 innevånare.

Från Lüttich skrives att en nioårig flicka Julia Folvilla, dotter till en advokat derstädes, uppträdte på en konsert både som pianist och violinist, med Mendelssohns g-moll-konsert för piano och Alard's Faustfantasi för violin.

De svenska quartettsångarne hade till sin konsert i Köpenhamn i Kasinos mindre sal d. 8 Mars samlat en rätt anseelig åhörarkrets, hvilken lönade de vackra prestationerna med så starkt och ihållande bifall, att flere nummer måste omtagas. Quartetten utmärker sig för goda, välklingande röster, värdad sammansjungning, ytterst omsorgsfull inöfning, ren intonation samt fin och smakfull nyansering. Violinisten Hilmer från Kongl. kapellet biträdde med kompositioner af Ries, Wieniawski och Sarasate, föredragne på ett i allo utmärkt sätt.

Professor Jacob Axel Josephson afled i Upsala anhandag påsk d. 29 Mars kl. 10 på aftonen.

Bardalek.

Lyran vid kärlig barm, i aningsfull längtan
framlockar
Sångarn ur strängarnes gull toner af kärlek
och tro.

Kärlekens himmel
Hvålfver sin döm,
Lidelsers hvimmel
Krälar der nedanom.

Cherubers toner
Mana till frid,
Smärtans eoner
Draga i väldig strid.

* * *

Hvem är väl gestalten på klippans brant,
Der i höstnattens vredgade ras
Han böjd öfver hemska bråddjupets kant,
Hvarunder de vågor döna,
Högt ljuder i trotsande, väldig bas
Åt elementen att storma,
Åt blixten slå allt i kras?

Hvars dystra skepnad nu höjes djers
Emot rymdernas eldplöjda fält,
Och, krampaktigt spännande hvarje nerv
(Det himmelsstormande trotsets
Gestaltade afbild), mot stjernors tält
Hörs ropa att ekon dåna
Och ugglorna skria gällt,

Att bergufven stönande flaxar och flyr,
Mens nattblackan korsar hans stråt:
Hvem är han? o säg mig, du storm! som gnyr,
I kala förmultnade grenar,
Du regn! som gjuter förtviflans gråt,
I vågor! som hotande höjens:
Hvem är han, i vredens ståt?

Af stormen ej nämns den olyckliges namn,
Ej af gråten ur himmelens sky,
Och vågen som gömmer mångt qual i sin famn,

Blott hvålfves. suckar och dönar.
Så tälje han sjelf oss sin saga. ty
Vi lära nog lätt förstå den —
Hon kanske är icke så ny.

Och som på en vink af Guds finger nu hörs
Storm och böljor sig lugnade ge;
Och månen, nyss dold, hult nedblicka törs
Kring lugna, fast ödsliga nejden.
Men mannens på klipphöllen anlete,
Det ädla, sig tecknar mot himlen:
Han talar. Lyss, hör och rörs!

»Kärlek inbjöd himlagästen,
Kärlek höjde fasans glaf.
Kärlek reste lyckans fästen,
Kärlek murade dess graf.

Hvem å dödligs språk väl målar
Alla elementers strid,
Då Guds vredes bittra skålar
Gjutits öfver sinnets frid?

Då till nattlig dämön vorden,
Fjerran utur paradís
Hopplöst drivnen, då kring jorden,
Rof för furiers plågoris,

Menskan irrfull stråt bestiger,
Skuld från bröder, skuld från Gud,
Sig till smärtans brudgum viger,
Då hon svek, hans forna brud!

Tro ej afgrund än sågs gapa
Djup som svekets! tro ej våg
Sjäng för strandvräkt lik en drapa,
Dyster, som besviken håg!

Tro ej säradt vilddjur ryter,
Qual så skärande som de,
Då i skumhöljdt trots sig bryter
Trånsjuk svallvågs lidelse!

Visst har stormen i naturen
Ändtligt tröttad vinge sänkt:
Menskan dock, till engel buren,
Stormar, rasar, lider kränkt.

Finns ej frid för qualde anden?
Finns ej ro i nattens sköt?
Finns ej tröst förr'n jordebanden
Lösts, som ödet oblidt knöt? —

Kärlek inbjöd himlagästen,
Kärlek höjde fasans glaf;
Kärlek reste lyckans fästen,
Kärlek murade dess graf.»

Qvaldiger klagan
Bortdör till sist. —
Hård käns nog agan
För den som så förläst.

Cherubers toner,
Manen till frid!
Smärtans eoner,
Lykten er vilda strid!

Kärlekens himmel,
Hvålf högt din döm!
Lidelsers hvimmel,
Stilla dig! nedanom.

* * *

Lyran vid känslig barm, i aningsfull stämning
besjunge
Skalden vid strängaspels klang kärlek och tro
uti nord!
J. L.

Genmäle.

Audi alteram partem.

Den goda staden Lund är såsom bekant
en svensk småstad, hvarest läses, hvarest

pluggas och hvarest festas, allt under en äfvenledes bekant ålderdomsmogen stämning. Vårt ena universitet är beläget der, i betraktande af hvilken omständighet man ju kunde ha skäl att förmoda det bildningen derstädes, nedärfd som hon ju kunde anses vara från de Tegnérskas glansdagarne, skulle ha så genomsyrat hela stadssamhället, att jemväl och väsentligen dess tidningsmän skulle såsom blänkfyror ståda vägledande för seglaren på vetenskapens, på konstens ocean. Huruvida nu detta verkligen är fallet eller icke lemna vi oafgjordt. Material till sådan frågas besvarande föreligger oss emellertid i en uti Lunds Veckoblad för den 16 sistlidne Mars intagen artikel, bärande öfverskriften: *Musiklitteratur*, ehuru väl vi bitterligen måste beklaga det oss brister utrymme, tid och lust till nämnde högst tacksamma materials omständliga begagnande, hvaraf otvifvelaktigt skulle framgå frågans, så vidt som afseende nämnde blad, förnekande besvarande. Sagde kritiska artikel, egnad *vår* tidning, utgör visserligen en, om ock nödd och tvungen acklamation i hufvudsak till våra sträfvanen, ithy att de aldri flesta våra musikstycken gillats samt äfvenledes vår textafdelning (nu för andra gången) till stor del betecknats såsom *läsvärd*. Så långt allt godt och väl; klander, som förstås inte heller fattas, är ju icke någonting ovanligt i våra dar; det skulle föga väckt vår uppmärksamhet, om ej deri, så till form som innehåll, egendomliga betänkligheter trädte i dagen, hvilka vi hemställansvis och kortligen vilja framhålla.

För det första hemställa vi till den ärade artikelförfattaren, huruvida man icke såsom kritiker måste, hos något som man vill klandra, kunna uppge nöjaktigt skäl för ogillandet, i stället för att, såsom han gjort, beträffande ett af de i Necken intagne poemen, genom egen dunkel uppfattning ledas till fast oförklarliga omdömen. Uti ifrågavarande poem (*Slutet godt, allting godt*) utvecklas handlingsförloppet sålunda, att, sedan sångaren beskrifvit ett till honom hänfördt erfarenhetsförhållande af den mest rena, oblandade kärlekslycka, han plötsligen finner sig bedragen, ser sig som fallen från skyarne, förtärs af kval, brister i tårar, bemannar sig visserligen, men — blir pessimist, anropar *Nirvana*: hon framträder, slår i spillror, d. v. s. förintar *tillika med honom sjelf*, som endast hinner erkänna sin tragiska skuld (en just med afseende på kärleksförhållandet utpekad Midas' kortsynthet), förintar, sade vi, en värld, der dygdens sol åtminstone i hans föreställning redan slocknat. Nå väl, detta så tydliga förlopp har nu icke vår omnämnare mäktat eller velat fatta, enär han låter Midas *lefva*, ja, "sjeltbelåtet" lefva efter den stora världskatastrofen, den *allmänna förintelsen*.

För det andra våge vi hemställa till den ärade recensenten, huruvida man någonsin bör begära det omöjliga, hvilket han, åtminstone indirekt, gjort genom sitt beklagande af att, beträffande vår artikelserie *Melodi och harmoni*, "läsaren tyvärr får vänta på fortsättningen", sålunda fordrande rec. att en studie, möjligen ämnad

att uppta t. ex. *tio à tolf* sidor, skulle kunna inrymmas på *åtta*, hvilka åtta sidor dessutom till *sju åttondelar* måste, i enlighet med vårt program, utfyllas med andra uppsatser; detta är nu, som litet hvar kan finna *omöjligt*.

Vår tredje hemställan till samme ärade recensent lyder: huruvida det i allmänhet går an att förneka fakta? något som han äfvenledes gjort genom påståendet, att vi i vår granskning af tit. Fröbergers harmonilära ej skulle inrymt "ett enda erkännande omdöme" öfver densamma; vi hafva inrymt och uttalat ett ganska ampelt, nemligen följande: *bokens konstnärliga intentioner låta på åtskilliga sidor glimtvis förnimma sig*.

Vår fjärde och slutliga hemställan till meranämnde högt ärade recensent innefattas i frågan: huruvida han verkligen tror, att ett skäligen misslyckadt språkligt kuggningsförsök, uppdykande under larven af ett vanställande citat ur vår tidning, kan vara synnerligen egnadt att höja hans författareanseende? Han citerar sålunda: "kyrkotonarnas bannlysande är lika så skadligt, (som "harmoniska mollskalan är, om icke absolut falsk, så åtminstone betydligt ensidig"); rätt citeradt heter stället: kyrkotonarnas bannlysande är lika så skadligt som *de förhärjande verkningar*, hvilka den harmoniska mollskalan anställer i musikkriorna hos de komponister, hvilka reflektionslöst följa henne.

Det anförda må vara nog till karakteriserande af ett innehåll, hvarpå ifrågavarande lundatidning anser sig böra bjuda sina läsare.

Skulle nu samma ärade tidning yttermera ega oss någon uppsats af ej bättre halt än den här åsyftade, komma vi att lemna den utan afseende.

Tartinis trollfiol.

(Forts. och slut fr. N:o 5.)

Ingen älskare tryckte någonsin med större hänförelse sin länge saknade brud, än lärjungen efter sin återkomst till Padua ändtligen åter omfamnade mästaren. Ack, han fann honom sjuk, bräcklig och ensam, trots umgänget med hustru och barn, samt öfvergaf honom icke mera. — Med en sons ömhet och en moders omsorg skötte han den kvalfullt lidande. Då blef det åter Tartinis enda solglimt och en glömskedryck för alla smärtor, när Nardini spelade för honom hela timmar på den der lilla ljusbruna, glimrande violinen, på hvilken en gång den store mästaren besegrade sin medtäffare. Han lät då, stödd af kuddar, flytta sig till det öppna fönstret som vette åt den lilla blomsterdoftande trädgården, hvarest springbrunnen plaskade och vilda rosor klättrade upp mot honom för att insträcka en doftande blomkalk åt honom öfver gesimsen. Midt emot låg den helige Antonii af Padua kloster, i hvars kapell Tartini fordorm i åratall tjent som förste violinist — och munkarnes allvarliga ansigten visade sig städse i samtalsrummets fönstergaller, när hans afhållne lärjunge öfversände den första fioltonen. Den gamle mästaren lyssnade tillika med dem, de långutdragna klangerna omsväf-

vade honom, liksom ville de ljufligen bortföra och upplyfta honom från jorden — och löpningarne, dubbelgreppen och drillerna läto honom ofta gladeligt le af förtjusning och hemlig beundran öfver sin älskling, alldeles som i flydda dagar. "Det är den underbara *violino cristallo*", mumlade midtöfver munkarne, "så klingar då ingen annan fiol i hela världen!" Och just denne trollfiol hade, så berättar man, Tartini på sin dödsbädd högtidligen öfverlemnadt och testamenterat åt sin elev.

All sitt hängifna och tacksamma hjertas kärlek för lärmästaren öfverflyttade Pietro Nardini framgent på den lille tingesten. Den var och förblef hans helgedom, de vackraste fruntimmer gälde för honom intet i jemförelse med den. Han spelte likväl aldrig för den stora publiken, hvilken bar honom på sina händer, på denne *violino cristallo*, blott några få utvalde förunnades det att få höra den — hans af lidne älskade mästares ande omsväfvade ju dess helgade strängar. Men i närvaro af kejsar Josef II i Pisa, 1784, lät Pietro Nardini honom klinga för den höge herren — till sin åhörarens häpnad och hänförelse, i Tartiniska kompositioner, hvilka han spelade i sin lärmästares anda på ett beundransvärdt sätt. Den 17 maj 1793 slötos äfven dessa konstnärssögon för alltid — men Tartinis trollfiol fann man söndersplittrad i små atomer bredvid den dödes läger. Han hade ej ansett någon öfverlevande värdig denna dyrbara relik, den oförgätliga klenod. — Bland folk sades det att Tartinis glasfiol hade fallit i golfvet och gått sönder, och då måste ju Pietro Nardini dö af smärta.

Prenumeration å Necken

kan ske å alla postkontor, hos de flesta Herrar Bok- och musikhandlare samt äfven å de större tidningskontoren m. fl. ställen.

Pris: helt år 5 kronor; 3 kvartal 4 kr; halft år 3 kr.; ett kvartal 1,50 kr. postarvoden inberäknadt.

Nya prenumeranter kunna ännu erhålla tidningen från årets början.

Tonkonstens vänner uppmanas vänligen att verka för Neckens spridning.

Redaktionen.

Alldenstund vår hittills varande korrekturläsare behagade i förra numret (N:o 6) låta en hel mängd förvillande tryckfel komma sig till last, har han måst entledigas samt ersättas med en pålitligare. Emellertid få vi vänligast anhålla det våra läsare behagade i nämnde nummer göra följande

RÄTTELSE.

Sid. 43, 1 spalten, 5 raden uppifrån, står: värd, läs: värde.

d:o 3 spalten, 26 raden står: känslosamhet, läs: känsloenhet.

d:o samma spalt 30 raden nedifrån står: dess, läs: dessa.

Sid. 44, i 13 takten läses diskantens sista fjerndel sålunda:

Sid. 44, i 6 takten från slutet skall första melodinoten heta e.

Sid. 46, i 3 taktens 3 fjerndel skall diskantens undra not heta e. I 9 takten får basens första gis ett 2.

Sid. 47, 2 spalten 14 raden nedifrån står: menniskor, läs: menskor.